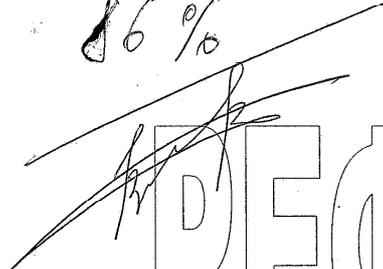

"Ўзбекистон темир йўллари" АЖ
Тошкент темир йўл мухандислари институти

"ТЙТ А ва Т" кафедраси

86%

РЕФЕРАТ

Мавзу: Аналогли ўлчов асбоблар хақида умумий маълумот

Бажарди: АВ-197 гуруҳ талабаси
Бахронова Н.
Текширди: Ваисов О.

Тошкент 2016

Mas'ala: Analogli o'lchov asboblari haqida
umumiy ma'lumat.

Reja:

1. O'lchov asboblari ni tashriflanishi.
2. O'lchov mexanizmi niq detallari.
3. Asboblarni markalash.
4. Xulosa.
5. Foydalanilgan adabiyotlar.

Asboblar tizimlar bo'yicha aniqlik darajasi, o'lcana yotgan kattalikning ahamiyatini aniqlash usuli bo'yicha ko'rsatkichlarni tashkil etish usuli, o'lcash chegaralari, o'lcana yotgan hajm va tokning turiga qarab, o'lcami va ishlatish sharoitlari bo'yicha tavsiflanadi.

Asosiy tavsif asboblarning tizimi bo'ladi, ya'ni o'lcana yotgan elektromagnit kattalikni asbobdagi xarakatlovchi qismini ko'chiruvchi kuchga o'zgar-
dirish usuli.

Magnitoelektr tizimda asboblarning xarakatlanuvchi qismi, tok o'tadigan kontur (ramka) bilan doimiy magnit maydonlarining o'zaro ta'siri natijasida ko'chadi. Asboblar xarakatlanuvchi ramkali yoki harakatlanuvchi magnitli bo'ladi. Boshqa tizimli ba'zi asboblarda magnitoelektr turdagi o'lcagichlar (indikatorlar) ishlatiladi. Tögvizlovchi tizimda magnitoelektr o'lcagich va o'zgaruvchan tok zanjirida o'lcashlarni bajarish uchun tögvizlovchi (detektor) ishlatiladi. Elektron tizimlarda magnitoelektr o'lcagich va o'zgaruvchan hamda o'zgarmas tokli zanjirlar uchun elektron o'lchov sxemasi ishlatiladi. Termoelektr tizimli asbob magnitoelektr o'lcagich bilan termo o'zgaruvchilardan iborat.

Elektromagnit tizimli asboda xarakatlanuvchi qismini
kochishi (bitta yoki bir nechta ferromagnitli
ozaklar) tok o'tadigan xarakatli g'altakning
magnit maydoni ozaklarga ta'siri natijasida
sodir boladi. Elektrodinamik tizimli asboda
xarakatlanuvchi va xarakatli g'altaklar magnit
maydonlarining o'zaro ta'siri natijasida sodir
boladi. G'altakning magnit maydonlar kuchay-
tirish uchun ferromagnit ozaklaridan o'ta-
digan magnitli oqimlarga bolgan elektrodi-
namik asboblarda ferrodinamik tizim asboblari
deyiladi.

Induktsion tizimli asboblarda harakatlanuvchi
qismini (alyumin disk) kochishi g'altak va
diskning o'zgaruvchi maydonlarining o'zaro ta'siri
natijasida sodir boladi.

Elektrostatik asboblarda xarakatlanuvchi
qismlarning kochishi ikki ta maydonning o'zaro
ta'siri natijasida sodir boladi, chunki
xarakatlanuvchi va xarakatli qismlar elektr
zaryadga ega. Tebranuvchi tizimli asboblarda
harakatlanuvchi qism g'altakning o'zgaruvchi
magnit maydoni ta'sirida tebranadi.

Asbobni muhim ta'sirni aniqlik darajasida
kiritilganadi.

Asboblardan tok turiga qarab o'zgaruvchan tok va o'zgaruvchan tok asboblari bo'linadi.

Ishtirok sharoitlari bo'yicha (namlik, harorat va boshqalar) asboblardan A, B va B guruhlariga bo'linadi.

O'lchov mexanizmining detallari: bularga mikroshemalar, rezistorlar, kondensatorlar, o'zgaruvchilar, tog'rilagich va boshqalar kiradi.

O'lchov asboblari yana qo'shimcha detallarga tinchlantirgich va korrektorlar ham kiradi. Tinchlantirgich harakatlantiruvchi qism bilan strelkani to'xtatishdan oldin tebratish doqini kamaytirish uchun xizmat qiladi.

Korrektor o'lchashdan oldin sanog qurilma strelkasini nolga tog'rilash uchun xizmat qiladi. Stoldagi holatdan strelka xarorat o'zgarishi natijasida, silkinishda va boshqalardan o'zgarishi mumkin.

Arretir — bu mahkamlash uchun va joydan-joyga ko'chishda harakatlantiruvchi qismlar asboblarda qo'llaniladi.

Asboblarni markalash. Izohta va pasportini o'rganmay, ma'lumotga ega bo'lish uchun shkdaga, qisman asbob paneliga

markirovka qo'yiladi. Bunda quyidagi shartli
belgilar ko'rsatiladi:

— o'lehanayotgan kattalikning turi (kuchlanish,
tok, quvvat va hokazo);

— asbobning shartli va aniqlik darajasi;

— ishlatish sharoitiga mo'ljallangan qurilma

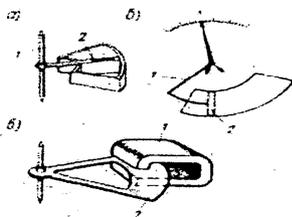
(A - quruq isitiladigan joylarda ishlatish
uchun, B - yopiq isitilayotgan joylarda;

B₁ - ochiq havoda va B₂ - dengiz
sharoitlarida);

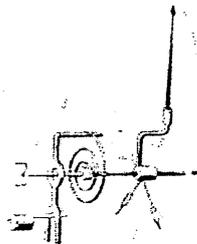
— elektr va magnit maydonlardan muho-
fazalanganlik toifasi;

— asbob qaysi ГОСТ bo'yicha ishlab chiqarilgan;

— asbob shkalasining ish holati;

2.2-расм. Тинчлантиргичлар

2.3-расм. Корректор

— asbob izolyatsiyasining tekshiruv kuchlanishi;

— nominal tokning chastotasi;

— nominal tok va kuchlanishi;

- nominal harorati (agar u 20°C teng bolmasa);
- asbobning turi, ishlab chiqarilish yili va zavod nomeri, ishlab chiqaruvchi zavod fabrikaning tamgasi.

Kulssa .

Maxsus o'lcholar fani umumiy ishlatiladigan
va temir yolda foydalaniladigan o'lchov
doviztalarini o'rganishda muhim ahamiyatga ega.
Temir yolda maxsus ishlatiladigan o'lcholar
ham standartlashtirish markazidan ruhsat
berilgan va foydalanish chegaralari, muddatlari
belgilangan holda ishlatiladi. Bu mustaqil
ishda analog tizimli o'lcholarini o'rgandim.
Ullarning elementlari, turlari va ularni mar-
kalashni o'rgandim. Ullarning tavsiflarini farq-
lashni va parpart va tavsiflariga qaramay
o'lchov doviztalarini qayerda ishlatilishi va
nimaning o'lchashni bilish mumkinligini haqida
tushunchalarga ega bildim.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Разгонов А.П. Овощевод А.В.

Практическое обслуживание рельсовых цистерн

Транспорт - 1980.

2. Темиз йўл автоматика ва телемеханикадаги
maxsus ilohodlar va texnik tamhira

Хозирова Ш.Р. Штроков В.Г.

Toshkent 2005.